

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XIII. De testibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

ponantur, atque in monasterium ad tempus arbitrio superioris praefiniendum detrudantur, beneficiisq; & officiis Ecclesiasticis priventur. Eaici vero utriusque sexus excommunicationis & aliis penis juris tam civilis quam canonici subiacent.

Idem, universis & singulis locorum ordinariis domini Venetorum.

In scriptis & sortilegis, ut contra haereticos vehementer suspectos procedi solet, quia ea perpetravit, quae manifeste sapient haereticum.

CAP. VI.

Honestis penitentium votis libenter annuimus, eaque favoribus persequimur opportunis. Alias ad petitionem dilectorum filiorum nobilium virorum Ducis & domini Venetorum, cum in Brixiensi & Bergomensis civitatibus & dioecibus quoddam hominum genus perniciosissimum ac damnatissimum, labe haeretica, per quam suscepto renunciabatur baptismatis sacramento, Dominum obnegabant, & satanae, cuius consilio seducebantur, corpora & animas conferebant, & ut illi rem gratiam facerent, in necandis infantibus passim studebant, & alia maleficia & sortilegia exercere non verebantur, quod ita factum esse videbatur, ut ad eorum errorem extirpandum opportuna adhiberentur remedia. Volentes etiam ejusdem generis nonnullos indicibili poena obstinate vitam potius perire amittere, quam errorem suum cognoscere maluisse, & propterea de rigoroso nimium (ut dicebatur) vestri ordinacionum contra tales processum dubitantes, venerabilem fratrem Episcopum Polentem nostrum & Apostolicam sedis apud eisdem Ducem & Dominum, Nuncium vobis ad jungendum duximus, cum facultate per se vel alium, seu alios processum per vos habitos, seu factos examinandi, & revidendi: & si vos Inquisitores processum rite, & recte, ac juxta formam juris habitos fecissetis, contra tale hominum damnatorum genus una vobiscum procedendi & inquirendi, necnon procuratores & advocatos, scribas, ceterosque ad Inquisitionis praefate exercitium necessarios & opportunos, officiales & ministros cum competentibus salariis deputandi, & homines praedictos (quod redire ad Ecclesiam unitatem vellent) clementer suscipiendi, eisque poenitentiam salutarem injungendi, & eos absolvendi etiam in utroque foro, & incorrigibiles condemnandi, & beneficio seculari tradendi, ceteraque quae vos de jure vel consuetudine facere possitis & deberetis faciendi, exerceendi, & exequendi, prout in literis desuper confectis continetur. Cum igitur commissio hujusmodi vigore praefatus nuncius, venerabilem fratrem Episcopum Iustinopolitanum in partibus illis commorantem, ad praemissa una vobiscum pertractanda & exequenda subdelegaverit, vosque & ipse subdelegatus in valle Communicae Draxiensis dioecesis, ubi maxime hujusmodi damnae generis homines vigent & pullulant, processeritis, ac nonnullos culpabiles reprobos, & curiae seculari tradendos, necnon jam condemnatos habueritis, videtur quod per Venetorum collegium Praetori Brixiensi mandatum fuerit, ne sententias hujusmodi exequeretur, & vobis & eidem subdelegato, ne ad executionem illarum procederetis, inhiberet, prout inhibendum fuit: ac expensas & salaria pro hujusmodi inquisitionis negotio necessaria submoveret, & retraheret: necnon processum contra culpabiles praedictos habitos & factos eis transmitteret, seu transmitti faceret: & quod deterius est, subdelegatum praedictum ad coram eis in civitate Venetiarum comparandum cogeret & compelleret, prout coactus & compulsus fuit. Et quia propter dictas literas, in quibus dictus nuncius adjunctus fuit, ab aliquibus haesitatur, an propter hoc facultas vestra diminuta existat, ita quod prout ante duas hujusmodi literas potuissetis, procedere non possitis, inde censensque, & contra juris & sacrorum canonum dispositionem, ac Ecclesiasticam libertatem existat, laicos de personis & causis Ecclesiasticis se intro-

mittere, nullamque injunctam à nobis executionem adimplere, nisi processibus, ac sententiis per eos visis & examinatis, ac si ipsi in clericos causasque Ecclesiasticas superioritatem & jurisdictionem haberent: cum tamen in clericos causasque hujusmodi laicis nulla facultas attributa sit, quos obsequendi & exequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi, propter quod inter Christi fideles non modicum surgit scandalum. Nos igitur, ne quod ad salutem animarum, & clarum causarum faciliorem expeditionem introductum est, in damnum & percellationem convertatur; & propterea ob diuturnitatem temporis infelices animae hujusmodi peccatis magis graventur, & ad omne circa hoc dubium tollendum, vos prout ante datas dictas literas de jure & consuetudine seu privilegio procedere poteratis, necnon etiam contra maleficos & sortilegos, ac à fide apostatantes, prout criminis postulaverit qualitas, procedere posse & debere, auctoritate Apostolica, tenore praesentium decernimus & declaramus, vobis committentes & mandantes, ut eisdem Venetos, & illorum Ducem, ac officiales suos, ne ipsi ulterius in hujusmodi causis se intromittant, sed quod injunctas sibi executiones, & forte injungendas, postquam requisitiverint, sine aliqua processuum, per dictos Ecclesiasticos iudices factorum visione, vel examinatione promptè exequantur, moneatis & hortemini. Et si hoc facere neglexerint, vel recuserint, vos eos per censuras Ecclesiasticas & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita, compellatis. Datum Romae 15. Februarii 1521.

TITVLVS XIII.
DE TESTIBVS.

Pius Quintus.

Perjuri & falsi rei habentur qui in causis civilibus aut criminalibus dicta testium sine iudicis auctoritate deserviunt.

CAP. I.

Licet contra Notarios, qui in causis, tam criminalibus, quam civilibus, dicta testium, aut reorum responsiones absque iudicis decreto partibus praefatae, multae constitutiones editae sint, eosque tanquam falsi reos, & infames, ac perjuros puniri debere statutum sit, nihilominus quia magis timetur quod sapius cavetur, & ut in futurum timore poenae, si non Dei timore arceantur, omnes & singulas censuras & poenas, contra eos, qui talia deliquerint latis, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, confirmamus, & innovamus, nec de eorum rigore, propter illarum forsitan inobservantiam, aut praedecessorum nostrorum, & etiam nostram, ac officialium, & ministrorum eorundem, & nostrorum tolerantiam quicquam relaxatum aut remissum esse, ac easdem in suo pristino robore & vigore permanere decernimus & declaramus. Et ut poenarum certitudo omnibus hic in alma nostra innotescat, statuimus, decernimus, & declaramus, omnes & singulos Notarios, tam principales, quam substitutos, executores quoque, ac carcerum custodes, ceterosque, quibus tam vigore sui officii, quam alias quomodocumque reos, dum in carceribus secretis detinentur, facultas alloquendi conceditur, qui reorum & responsiones, ac testium in dictis causis depositiones propalare in totum vel in parte dicto aut facto, quibusvis personis cuiuscumque conditionis, praerogativa, & dignitatis, tam mundanae, quam Ecclesiasticae existant, absque iudicis, coram quo causa vertitur, & Procuratoris fiscalis licentia nisi fuerint, aut eisdem reis & testibus, donec in secretis retinentur, etiam quarumvis personarum, ut supra quomodolibet qualifi-

a Magis timetur quod sapius cavetur. b Reorum responsiones, & testium depositiones non debent publicari.

cataram, vel nomine eorundem reorum & restium, vel aliis etiam extra carceres existentium nomine eorundem carceratorum nuncium, epistolam, literas, vel (ut vulgò dicitur) ambascatias ferre, absq; ejusdem iudicis & Procuratoris fiscalis licentia, ultra pœnas eis à jure vel statuto inflictas, pœnam relegationis in perpetuum, vel ad tempus ad trimeses, & si qualitas facti id exegerit, & iudici videbitur, etiam ultimi supplicii incurrere, & puniri debere præcipimus & mandamus, sicq; per quoscunq; iudices quavis auctoritate fungètes puniri & condemnari, & non aliter, declaramus. Rom. 23. Jul. 1568.

TITVLVS XIV.
DE MONETARVM TONSORIBVS.

Pius Quintus.

Ultimi supplicii pœna afficiuntur aurea & argentea monetæ tonsores.

CAP. I.

Cum nil magis humanæ vitæ commercio sit necessarium, quàm pecuniarum usus, quæ hominibus cuncta humano victui necessaria præbent: decet Romanum Pontificem ad ea libenter intendere, per quæ pecuniæ ipsæ non solum non adulterentur, verum etiam in primavo illarum statu ab omnibus illæse conserventur. Quod, & si cunctis in locis, præcipuè tamen in hac alma urbe nostra, quàm gloriosi Apostolorum Principes martyrio suo consecrarunt, & ad quam veluti communem omnium matrem gentes undequaque concurrunt, singulisque aliis dominis, terris, & locis, nobis & sedi Apostolica mediatur vel immediatè subjectis, curandum est, ut & ad illam venientibus vitiatorum exempla non proponantur, & quibusvis peccandi materies succidatur. Attendentes itaque quòd licet monetarum aurearum tonsoribus ultimi supplicii de jure sit inflicta pœna, argenteas tamen monetæ tondentibus satis minor pœna imposita sit. Ac animo revolentes, quàm par sit utriusque delictum, cum ii qui argenteas minuunt, nulla alia de causa ab aurearum mutilatione, nisi ob earum defectum, subsistant, ac propterea eodem juris rigore, in utroque sciendum esse, æquum reputantes. Motu simili, & hac nostra perpetuè valitura constitutione statuimus, eos qui argenteas tondentes monetæ, ultimi supplicii, & ea quæ aurearum tonsores hactenus puniti sunt, & de jure puniri debent, pœna puniendos esse, & ita ab omnibus, quibus iudicis officium non tam in alma urbe nostra, quàm alibi in toto statu Ecclesiastico commissum est, quovis nomine censeantur, & quavis auctoritate præfulgeant, injunctum est, puniri volumus & mandamus. Districte inhibentes singulis terrarum, locorum, & civitatum dominis in temporalibus, ne iudices præfatos in præmissis hoc modo scièntes, sub excommunicationis, &c. impedire, molestare, vel inquietare audeant, vel præsumant.

TITVLVS XV.
DE LENONIBVS.

Paulus Quartus.

Lenonum sordidum & turpe lucrum ex prostitutione virginum contrahentium pœna.

CAP. I.

Lenones & lenæ, circa prostitutionem masculorum verantes, & cum eis circa prostitutionem ipsam agentes, vel consentientes, necnon lenones & lenæ, puellam, seu aliam juvenulam invitam assumptas, & ad necessitatem nutriendas, ac postmodum prostituentes, & lucram ex ejus prostitutione captantes, quotquot fuerint ultimo supplicio afficiantur. Hi vero qui corrupto comite stuprum puero suaserint, aut puel-

lam virginem super violatione ejus pudicitia impulerint, seu ad hoc ei quicquam donaverint, remiserint, ut id adsequerentur, dederint, aut domum locum commodaverint, seu quicquid aliud ad effectum commissorum fecerint, flagitio perfecto, capitali pœna puniantur, eo autem imperfecto, in aliquam multam impotentur, & inibi perpetuò relegentur. & cum præmissis comites corrupti fuerint, eisdem pœnis subiacent. ceteris verò casibus lenones & lenæ hujusmodi, quæ cetero lenocinii artem exercentur, scilicet per publicè casti, ab hac urbe perpetuò emigrare cogantur, qui domos suos eisdem lenonibus vel lenis de eorum enter locaverint, vel si ignorantes id fecerint, nullamquam hoc eis notificatum fuerit illos expulsi omnium sic locatam eo ipso amittant, & ea tenore & effectum priventur, & spolientur, & insuper pœnam alicuius auri ab eis auferendam, & in pœna auferendorum ipso facto incurrant.

TITVLVS XVI.
DE CONCVBINARIIS ET FORNICATORIBVS.

Leo X. In Concilio Lateranensi.

In publicis concubinariis amandis erroribus detestandis, & vitandis, ut omnia semel citata fuerint in hunc modum extirpentur, legi divina auctoritas existat.

CAP. I.

Statuimus quòd quicunq; clericus, clericus, conditionis, status, religionis, dignitatis, etiam fiscalis, vel aliter præeminentiæ fuerit, qui publicè præsentium a notitia, quam habere præsumitur post duos menses post earundem præfatum publicationem in Ecclesiis cathedralibus factam, quæ non necessarii omnino facere teneantur, postquam præfatum ad eorum notitiam pervenerint, publicè committuntur à perceptione fructuum omnium beneficiorum trium mensium spatio sit ipso facto suspensus, quæ superior in fabricam, vel aliam evidentem Ecclesiæ utilitatem, ex quibus si fructus percipiuntur, necnon hujusmodi publicum concubinatum, quæ tantum esse noverit, mox suus superior monere teneatur, ut infra brevissimum terminum concubinatum dimittat, & si illam non dimiserit, vel dimissio seu aliam publicè resumpserit, jubemus ut ipsum omnibus suis beneficiis omnino privet. Et nihilominus si publicè concubinatus, usq; quò cum eis per suos superiores publicè concubinarum dimissionem, manifestèque tunc evadendum fuerit dispensatum, ad suspensionem quorumcumque honorum, dignitatum, beneficiorum, officiorumque sunt inhabiles: qui si post dispensationem relicto veniunt ad hujusmodi publicum concubinatum redierint, sine ipsius alicujus dispensationis ad prædicta profus inhibet existant: quòdque si hi ad quos etiam extrectio pertinet, eos, ut prædictum est, punire neglexerint, eorum superiores tam in ipsos de neglectu, quàm illos pro concubinarum modis omnibus digna punitione animadvertant. In Conciliis etiam provincialibus, & synodalibus adhibeantales punire negligentes, vel de hoc crimine diffamatos etiam per suspensionem à collatione beneficiorum, vel alia condigna pœna severiter procedatur: & si si quorum defestitutio ad nos & sedem prædictam spectat, per concilia provincialia aut superiores propter concubinarum publicè

a Concilio Tridentino idem ipso fess. 25. cap. 14. clerici concubinariis beneficiorum promotione & excommunicatione, &c. b. Idem sermo pœna in concubinariis & excommunicatione, &c. mens. sub Eugenio II. cap. 7. in 3. Tom. Concil. pag. 211. & sequens in Concilio Oxoniensi. cap. 11. fess. 3. Tom. Concil. pag. 74. in hunc fess. 20. 4. Tom. Conciliorum.

